Data publikacji: 2024-08-14

Program „Aktywny samorząd”

Zgodnie z założeniami Europejskiego Modelu Społecznego Unii Europejskiej i Rady Europy niezwykle ważną rolę w obszarze ochrony osób niepełnosprawnych przed wykluczeniem społecznym odgrywają władze regionalne i lokalne. Odpowiednio zaprojektowana i wdrożona polityka społeczna państwa stanowi inwestycję, która przynosi korzyści wszystkim obywatelom i całemu społeczeństwu. Działania zmierzające do integracji społecznej osób niepełnosprawnych zwiększają potencjał rozwoju, a także sprzyjają zwiększaniu aktywności społecznej we wszystkich obszarach, m.in. na rynku pracy. Istotnym założeniem polityki społecznej jest dążenie do kompleksowego działania, którego podstawowym celem powinno być przygotowanie osób zagrożonych wykluczeniem do aktywnego życia w społeczeństwie.

Prowadzone badania społeczne, w tym Ogólnopolskie badanie sytuacji, potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych zrealizowane w latach 2008 - 2010 przez PFRON oraz Szkołę Wyższą Psychologii Społecznej, wyraźnie potwierdzają, że jakość życia osób niepełnosprawnych w zasadniczym stopniu związana jest z jakością funkcjonowania społeczności lokalnych, w tym władzy i administracji szczebla powiatowo – gminnego. Poprawa efektywności pomocy kierowanej do osób niepełnosprawnych wymaga zwiększenia odpowiedzialności samorządu za stwarzanie dogodnych warunków rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych wchodzących w skład społeczności lokalnej. Jak wynika z prowadzonych badań, władza i administracja lokalna powinna radykalnie rozwinąć swoje rozumienie problemów dotyczących niepełnosprawności. Z drugiej strony musi otrzymać dobre prawne oprzyrządowanie oraz silniejsze niż dotąd wsparcie finansowe dla działań prowadzonych wobec osób niepełnosprawnych.

W dniu 1 lutego 2011 roku Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych oraz Prezes Zarządu Związków Powiatów Polskich podpisali Porozumienie dotyczące współpracy w zakresie wspólnych działań samorządów powiatowych na rzecz realizacji karty praw osób niepełnosprawnych i ich integracji społecznej. Współpraca między stronami Porozumienia ma na celu wzmocnienie i usprawnienie współpracy z samorządami powiatowymi oraz wsparcie samorządów w podejmowanych przez nie działaniach na rzecz integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej, w jak najszerszym zakresie.

Program „Aktywny samorząd” jest ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych. Działania przewidziane w programie uzupełnią plany ujęte w powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych i programach działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Umożliwią samorządom aktywniejsze włączenie się w działania na rzecz inkluzji społecznej osób niepełnosprawnych.

Formy wsparcia przewidziane w programie dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych.

„Badanie potrzeb osób niepełnosprawnych”, zrealizowane w 2017 roku na zlecenie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dostarczyło wiedzy w zakresie wsparcia aktualnie oczekiwanego przez osoby niepełnosprawne.

Wśród sygnalizowanych obszarów potrzeb, dominowały trzy, wskazane przez więcej niż 15% badanych:

- potrzeby w obszarze mieszkalnictwa i samodzielnego życia (17%),
- potrzeby związane z przyrządami, urządzeniami lub technologiami (16%) – obszar najważniejszy dla osób z dysfunkcją wzroku (24%), dysfunkcją słuchu (20%) oraz z niepełnosprawnością ruchową (15%),
- potrzeby związane z transportem i przemieszczaniem się (16%), w tym przystosowanie środka transportu, obszar szczególnie ważny dla osób z dysfunkcją ruchu (25%).

Wśród wskazań badanych wymieniano zapotrzebowanie na:

- różnego rodzaju przyrządy/urządzenia/technologie (37%),
- ułatwienia w zakresie transportu i przemieszczania się (36%), komunikacji (17%), dostępu do informacji (9%).

Potrzeby w obszarze informacji i komunikacji są bezpośrednio związane z rodzajem, ale również stopniem posiadanej niepełnosprawności. Obszar ten okazał się szczególnie istotny dla osób z niepełnosprawnością narządu ruchu, słuchu i wzroku. W przypadku pierwszej grupy kluczowe są potrzeby w zakresie transportu i przemieszczania się, zaś dla dwóch kolejnych w zakresie dostępności przyrządów, urządzeń i technologii, które w założeniu ułatwiają komunikację.

Obszar komunikacji i informacji, jak wskazało badanie jakościowe, jest obszarem horyzontalnym – bowiem kwestie związane z udogodnieniami w zakresie poruszania się, transportu, dostępu do środków wspomagających komunikację, nie są jedynie problemem w zakresie komunikowania, ale łączą się z zagadnieniami związanymi z integracją, edukacją czy pracą.

Program koresponduje z celami przewidzianymi w programie rządowym DOSTĘPNOŚĆ PLUS oraz ze zmianami wprowadzonymi w 2018 roku w ustawie o kierujących pojazdami.

W związku ze wzrostem cen energii w 2024 roku Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych zainicjował wsparcie przewidziane w Obszarze E programu dla osób z niepełnosprawnościami korzystających z koncentratora tlenu lub respiratora. Poprawa dostępności do wentylacji domowej zapewni kontynuowanie rehabilitacji, a w konsekwencji zwiększy szanse na niezależność oraz aktywność społeczną i zawodową.

I. Nazwa programu

Program „Aktywny samorząd”.

II. Definicje pojęć

Ilekroć w niniejszym dokumencie mowa jest o:

1. **adresacie programu** – należy przez to rozumieć osobę niepełnosprawną, która spełniając warunki uczestnictwa w programie, jest uprawniona do ubiegania się o dofinansowanie;
2. **beneficjencie pomocy** – należy przez to rozumieć adresata programu, który uzyskał dofinansowanie;
3. **dofinansowaniu** – należy przez to rozumieć pomoc finansową ze środków PFRON udzieloną przez realizatora programu, także w formie refundacji (zwrotu kosztów poniesionych przez beneficjenta w przypadkach określonych

w rozdziale VII ust. 3);
4. **ewaluacji programu** – należy przez to rozumieć ocenę jakości, skuteczności i efektywności programu;
5. **monitorowaniu** – należy przez to rozumieć proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat programu w aspekcie finansowym i rzeczowym;
6. **osobie niepełnosprawnej** – należy przez to rozumieć osobę, o której mowa w art. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
7. **PFRON** – należy przez to rozumieć Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
8. **programie** (bez bliższego określenia) – należy przez to rozumieć program „Aktywny samorząd”;
9. **udziale własnym** – należy przez to rozumieć wkład finansowy, jaki wnioskodawca zobowiązany jest zaangażować w związku z dofinansowaniem;
10. **osobach w wieku aktywności zawodowej** – należy przez to rozumieć osoby od 16 roku życia, które nie osiągnęły wieku emerytalnego;
11. **wnioskodawcy** – należy przez to rozumieć wnioskującego o dofinansowanie, z tym, że:
    a. w przypadku niepełnoletnich adresatów programu (dzieci i młodzież do lat 18), wnioskodawcą jest jeden z rodziców sprawujący opiekę nad osobą niepełnosprawną lub opiekun prawny,
    b. w przypadku pełnoletnich osób nie posiadających pełnej zdolności do czynności prawnych, wnioskodawcą jest opiekun prawny;
12. **wniosku** – należy przez to rozumieć wniosek wnioskodawcy o przyznanie dofinansowania;
13. **wymagalnych zobowiązaniach** – należy przez to rozumieć zobowiązania, których termin zapłaty upłynął.

III. Podstawa prawna programu

Podstawą prawną uruchomienia i realizacji programu jest art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

IV. Struktura programu

1. Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:
    1. Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
        a. Zadania: 1 i 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do samochodu,
        b. Zadania: 2 i 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy;
    2. Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
        a. Zadania: 1, 3 i 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
        b. Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
        c. Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego;
    3. Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
        a. Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
        b. Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie

elektrycznym,
c. Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
d. Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
e. Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego;
4. Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej;
5. Obszar E – pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej.
2. Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.
3. uchylony

V. Cele programu

1. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.
2. Cele szczegółowe programu:
    1. przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu, słuchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do społeczeństwa informacyjnego;
    2. przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych;
    3. umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie;
    4. poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji;
    5. uchylony;
    6. zwiększenie niezależności oraz szans na aktywizację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnością poprzez poprawę dostępności do wentylacji domowej pod koncentratorem tlenu lub respiratorem
3. uchylony
4. Ewaluację programu można przeprowadzić na reprezentatywnej próbie losowej przy użyciu uznanych w nauce metod i wskaźników ewaluacji, odrębnie dla każdego obszaru.

VI. Adresat programu

1. Warunki uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w programie w module I:
    1. Obszar A:
        a. Zadanie 1:
            - znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności,
            - wiek do lat 18 lub wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,
            - dysfunkcja narządu ruchu
        b. Zadanie 2:
            - znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności,
            - wiek aktywności zawodowej,

- dysfunkcja narządu ruchu,

c. Zadanie 3:
- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności,
- wiek aktywności zawodowej,
- dysfunkcja narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,

d. Zadanie 4:
- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności,
- wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,
- dysfunkcja narządu słuchu;

2. Obszar B:

a. Zadanie 1:
- znaczny stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności,
- wiek do lat 18 lub wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,
- dysfunkcja obu kończyn górnych lub narządu wzroku,

b. Zadanie 2:
- pomoc udzielona w ramach Obszaru B,

c. Zadanie 3:
- umiarkowany stopień niepełnosprawności,
- dysfunkcja narządu wzroku,wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,

d. Zadanie 4:
- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności,
- dysfunkcja narządu słuchu,
- trudności w komunikowaniu się za pomocą mowy,
- wiek do lat 18 lub wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,

e. Zadanie nr 5:
- pomoc udzielona w Zadaniu: 1, 3 lub 4,
- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności;

3. Obszar C:

a. Zadanie 1:
- znaczny stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności,
- zatrudnienie lub nauka lub potwierdzone opinią eksperta PFRON rokowania uzyskania zdolności do pracy albo do podjęcia nauki w wyniku wsparcia udzielonego w programie,
- wiek do lat 18 lub wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,
- dysfunkcje uniemożliwiające samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym,

b. Zadanie 2:
- znaczny stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności,

c. Zadanie 3 i 4:
- stopień niepełnosprawności,
- wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,
- potwierdzona opinią eksperta PFRON stabilność procesu

chorobowego,
- potwierdzone opinią eksperta PFRON rokowania uzyskania zdolności do pracy w wyniku wsparcia udzielonego w programie,

d. Zadanie 5:
- znaczny stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności,
- wiek do lat 18 lub wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,
- dysfunkcja narządu ruchu powodująca problemy w samodzielnym przemieszczaniu się,
- zgoda lekarza specjalisty na użytkowanie skutera o napędzie elektrycznym lub wózka ręcznego z oprzyrządowaniem elektrycznym;

4. Obszar D:
   a. znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności,
   b. aktywność zawodowa,
   c. pełnienie roli przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego dziecka;
5. Obszar E:
   a. stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności,
   b. korzystanie z koncentratora tlenu lub respiratora w ramach świadczenia udzielanego przez ośrodek domowego leczenia tlenem lub ośrodek wentylacji domowej.

2. Warunki uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w programie w module II:
   1. stopień niepełnosprawności;
   2. nauka w szkole wyższej lub szkole policealnej lub kolegium lub przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.
3. uchylony
4. Warunki wykluczające uczestnictwo w programie:
   1. w modułach I i II – wymagalne zobowiązania wobec PFRON lub wobec realizatora programu;
   2. w module II – przerwa w nauce.

5. Częstotliwość udzielania pomocy w ramach Modułu I:
   1. Obszar A i Obszar C – Zadania: 1 i 3 oraz 5 - ponowna pomoc może być udzielona po upływie 3 lat, licząc od początku roku następującego po roku, w którym udzielono pomocy;
   2. Obszar C – Zadania 2 i 4 oraz Obszar B Zadanie 5 – ponowna pomoc może być udzielona po zakończeniu okresu gwarancji na przedmiot/usługę wcześniej dofinansowaną;
   3. Obszar B, z wyłączeniem Zadania 5 – ponowna pomoc może być udzielona po upływie 5 lat, licząc od początku roku następującego po roku, w którym udzielono pomocy.
6. Samorząd powiatowy może podjąć decyzję o przyznaniu dofinansowania z pominięciem okresów, o których mowa w ust. 5, wobec wnioskodawców, którzy wskutek:
   1. pogorszenia stanu zdrowia lub zmian w stanie fizycznym, nie mogą korzystać z posiadanego, uprzednio dofinansowanego ze środków PFRON przedmiotu dofinansowania;
   2. zdarzeń losowych utracili przedmiot dofinansowania ze środków PFRON albo uległ on zniszczeniu w stopniu uniemożliwiającym użytkowanie i naprawę.

VII. Formy i zakres pomocy udzielanej w ramach programu

1. Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, dofinansowanie lub refundacja:
    1. Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
        a. Zadanie 1 oraz Zadanie 4 – zakupu i montażu oprzyrządowania do samochodu,
        b. Zadanie 2 oraz Zadanie 3 – kosztów uzyskania prawa jazdy, w szczególności:
            - kursu i egzaminów na prawo jazdy,
              oraz w przypadku kursu poza miejscowością zamieszkania:
            - zakwaterowania, wyżywienia w okresie trwania kursu,
            - dojazdu (przyjazd na kurs i powrót z kursu),
              oraz w przypadku kursu poza miejscowością zamieszkania:
            - usług tłumacza migowego;
    2. Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
        a. Zadanie 1, Zadanie 3 oraz Zadanie 4 – zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
        b. Zadanie 2 – szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
        c. Zadanie 5 – kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego;
    3. Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
        a. Zadanie 1:
            - zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
            - kosztów dojazdu adresata programu na spotkanie z ekspertem,
        b. Zadanie 2 – kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
        c. Zadanie 3:
            - zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
            - kosztów dojazdu adresata programu na spotkanie z ekspertem PFRON lub kosztów dojazdu eksperta PFRON na spotkanie z adresatem programu,
        d. Zadanie 4:
            - kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny,
              w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
            - kosztów dojazdu adresata programu na spotkanie z ekspertem PFRON lub kosztów dojazdu eksperta PFRON na spotkanie z adresatem programu,
        e. Zadanie 5 – zakupu skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego;
    4. Obszar D – kosztów opieki nad osobą zależną (opłata za pobyt dziecka w żłobku lub przedszkolu albo inny koszt zapewnienia opieki nad dzieckiem);
    5. Obszar E – w formie comiesięcznego dodatku na pokrycie kosztów opłaty za energię elektryczną, ponoszonych od dnia 1 lipca 2024 roku w związku z użytkowaniem koncentratora tlenu lub respiratora
2. Moduł II – dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym:

1. opłata za naukę (czesne);
2. dodatek na pokrycie kosztów kształcenia (nie podlega rozliczeniu);
3. dodatek na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego - w przypadku osób, które mają wszczęty przewód doktorski, a nie są uczestnikami studiów doktoranckich/szkół doktorskich.

3. Refundacja poniesionych kosztów może dotyczyć:
    1. w przypadku modułu I:
        a. Obszar A: Zadanie 1 i 4, Obszar B: Zadanie 1, 3 i 4 oraz Obszar C: Zadanie 1, 3 i 5
        – wyłącznie kosztów poniesionych po zawarciu umowy dofinansowania,
        b. w pozostałych przypadkach – także kosztów poniesionych do 180 dni przed dniem złożenia wniosku;
    2. w przypadku modułu II – kosztów opłaty za naukę (czesnego) dotyczących bieżącego roku szkolnego lub akademickiego, niezależnie od daty ich poniesienia.

3a. Umowa, dotycząca refundacji, o której mowa w ust. 3 pkt 2 może być zawarta także po zakończeniu roku szkolnego lub roku akademickiego, którego dotyczy wniosek.

4. uchylony
5. Ten sam przedmiot pomocy, nie może być dofinansowany ze środków PFRON w ramach programu oraz w ramach zadań określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
6. Do dnia 31 stycznia każdego roku realizacji programu, Zarząd PFRON zatwierdza dokument wyznaczający kierunki działań programu oraz warunki brzegowe obowiązujące realizatorów programu w danym roku. Dokument ten może być modyfikowany przez Zarząd PFRON.
7. Dokument, o którym mowa w ust. 6 zawiera w szczególności:
    1. wskazanie modułów, obszarów i zadań, które będą realizowane w danym roku;
    2. uchylony
    3. wysokość maksymalnej kwoty dofinansowania w ramach modułu I i II;
    4. wysokość minimalnego udziału własnego w ramach modułu I (o ile dotyczy);
    5. sposób zabezpieczenia udzielonego dofinansowania (o ile dotyczy);
    6. maksymalny koszt jednej opinii eksperta PFRON;
    7. zakres pojęć dotyczących przedmiotu dofinansowania i kryteriów uczestnictwa osób niepełnosprawnych w programie;
    8. termin złożenia wystąpienia w sprawie przyznania środków finansowych PFRON
    na realizację programu.
8. Dokument, o którym mowa w ust. 6 może także zawierać:
    1. dodatkowe wymagania w zakresie weryfikacji formalnej i merytorycznej wniosków;
    2. preferencje obowiązujące w trakcie rozpatrywania wniosków;
    3. wskazanie dodatkowych okoliczności uzasadniających pominięcie okresów karencji, o których mowa w rozdziale VI ust. 5

VIII. Warunki uczestnictwa realizatora w programie

1. Realizatorem programu w module I i II jest samorząd powiatowy, który przyjął zaproszenie PFRON do realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd”.
2. Samorząd powiatowy składa wystąpienie o przyznanie środków finansowych PFRON na realizację programu na podstawie wieloletniej umowy w sprawie realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd”, która określa obowiązki oraz uprawnienia stron.
3. W przypadku, gdy samorząd powiatowy nie przystąpi do realizacji programu, dopuszcza się możliwość zawarcia umowy w sprawie realizacji programu na rzecz beneficjentów
   z terenu działania tego samorządu, z innym realizatorem programu.

IX. Zasięg i okres realizacji programu

1. Program realizowany jest od dnia jego zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą PFRON.
2. Termin zakończenia realizacji programu określi Rada Nadzorcza PFRON.

X. Tryb postępowania

1. Dofinansowanie następuje na wniosek zawierający uzasadnienie wskazujące na związek udzielenia dofinansowania z możliwością realizacji celów programu. Wniosek należy złożyć do samorządu powiatowego, który realizuje program na terenie samorządu powiatowego, właściwego dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy.
2. Przyjmowanie wniosków następuje w trybie ciągłym, jednak nie później niż:
    1. w przypadku modułu I – do dnia 31 sierpnia, z zastrzeżeniem, iż termin naboru wniosków w Obszarze E wyznacza Zarząd PFRON;
    2. w przypadku modułu II – do dnia 10 października;

danego roku realizacji programu. Realizator programu może podjąć decyzję o przywróceniu Wnioskodawcy terminu na złożenie wniosku.

3. Program w module I i II jest realizowany przez samorząd powiatowy w oparciu o zasady dotyczące wyboru, dofinansowania i rozliczania wniosków o dofinansowanie w ramach programu, zatwierdzone przez Zarząd PFRON
4. PFRON ma prawo do bieżącej kontroli prawidłowości wydatkowania środków przekazanych w ramach programu.
5. W przypadku wniosku złożonego w obszarze, w którym nie występuje obowiązek opiniowania przez eksperta PFRON, który w trakcie jego oceny nasuwa wątpliwości co do możliwości pozytywnej weryfikacji pod względem kryterium dotyczącego rodzaju niepełnosprawności adresata programu lub co do celowości wnioskowanego dofinansowania, do podjęcia pozytywnej decyzji wymagana jest pozytywna opinia wydana przez eksperta – lekarza specjalisty o specjalizacji związanej z rodzajem niepełnosprawności adresata programu
6. W sprawach nieuregulowanych w programie i przez Zarząd PFRON, dotyczących trybu postępowania i zasad dofinansowania stosuje się odpowiednio przepisy określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
7. uchylony
8. W ramach Obszaru E udzielenie wsparcia nie wymaga zawarcia umowy dofinansowania i nie podlega rozliczeniu

XI. Źródła finansowania programu

1. Wysokość środków finansowych PFRON na realizację programu ustalana jest corocznie w planie finansowym PFRON. PFRON podejmuje decyzję o podziale środków finansowych przeznaczonych na realizację modułów programu.
2. Podstawą przekazania środków na realizację programu w module I i II jest umowa zawarta pomiędzy PFRON a samorządem powiatowym.
3. PFRON podejmuje decyzję o podziale środków finansowych przeznaczonych na udzielanie dofinansowań przez samorządy powiatowe, według poniższych zasad:
    1. środki są przekazywane w transzach;
    2. pierwsza transza obejmuje zaliczkę na realizację programu w wysokości co najmniej 60% środków przeznaczonych na udzielanie dofinansowań, podzielonych:
        a. w module I - z uwzględnieniem liczby osób niepełnosprawnych spełniających warunki uczestnictwa w programie (stopień niepełnosprawności), które zamieszkują na terenie powiatu – na podstawie ostatnich, aktualnych danych Głównego Urzędu Statystycznego lub z uwzględnieniem danych z realizacji w roku poprzednim,
        b. w module II – z uwzględnieniem danych z realizacji w roku poprzednim;
    3. docelowa wysokość limitów środków finansowych dla samorządów powiatowych ustalana jest na podstawie zapotrzebowania samorządów powiatowych.
4. Środki PFRON są przekazywane z uwzględnieniem:
    1. możliwości finansowych PFRON,
    2. stopnia wykorzystania przez realizatora programu środków PFRON przekazanych w poprzednim okresie, oraz po:
    3. dokonaniu rozliczenia przez realizatora programu środków PFRON za poprzedni okres,
    4. przedłożeniu informacji o aktualnym numerze rachunku bankowego oraz nazwie banku realizatora programu, który prowadzi jeden wyodrębniony rachunek bankowy dla środków PFRON przekazanych na realizację programu,

    w terminie umożliwiającym bieżące finansowanie realizacji programu.
5. W ramach programu finansowane są także wydatki:
    1. PFRON, ponoszone na:
        a. promocję programu – do wysokości 0,2%,
        b. wynagrodzenia ekspertów PFRON - do wysokości 0,6%,
        c. ewaluację programu – do wysokości 0,2%
        - środków zaplanowanych na realizację programu;
    2. samorządów powiatowych, ponoszone na:
        a. promocję programu – do wysokości 1%,
        b. ewaluację programu – do wysokości 0,5%,
        c. obsługę programu – do wysokości 5%
        - środków przekazanych samorządom powiatowym na realizację programu.
6. W przypadku, gdy samorząd powiatowy wykorzysta poniżej 90% środków przekazanych w danym roku przez PFRON na dofinansowania, wysokość środków na obsługę programu będzie wyliczana od wysokości środków wykorzystanych na udzielanie dofinansowań w ramach programu
7. Minimalna, gwarantowana kwota na obsługę programu przez samorząd powiatowy stanowi 30% środków przekazanych w danym roku na obsługę programu, niezależnie od wysokości środków PFRON wykorzystanych na

realizację programu.

XII. Zadania realizatorów programu

Do zadań realizatorów programu należy w szczególności:

1. Zarząd PFRON:
    a. zatwierdzenie zasad dotyczących wyboru, dofinansowania i rozliczania wniosków o dofinansowanie w ramach programu, wzoru oświadczenia o przystąpieniu do realizacji programu, wystąpienia w sprawie przyznania środków finansowych PFRON na realizację programu oraz umowy w sprawie realizacji programu,
    b. zatwierdzanie dokumentu wyznaczającego kierunki działań programu oraz warunki brzegowe obowiązujące realizatorów programu w danym roku,
    c. ustalanie zasad oceny efektywności programu,
    d. wnoszenie do Rady Nadzorczej PFRON projektów modyfikacji programu;
2. Oddziały PFRON:
    a. promocja programu,
    b. przyjmowanie wystąpień w sprawie przyznania środków finansowych PFRON na realizację programu,
    c. zawieranie umów w sprawie realizacji programu,
    d. nadzorowanie realizacji programu przez samorządy powiatowe z terenu działania Oddziału oraz udzielanie im wsparcia merytorycznego,
    e. ustalanie wysokości docelowego zapotrzebowania na środki finansowe na realizację programu w danym roku,
    f. monitorowanie prawidłowości wykorzystania środków PFRON,
    g. przeprowadzanie postępowań sprawdzających w zakresie wydatkowania środków PFRON w ramach programu przez samorząd powiatowy,
    h. sprawozdawczość z realizacji programu na potrzeby Biura PFRON,
    i. zawieranie i obsługa umów z ekspertami PFRON;
3. samorząd powiatowy:
    a. nabór oraz weryfikacja formalna i merytoryczna wniosków,
    b. podejmowanie decyzji o przyznaniu bądź odmowie przyznania wnioskowanej pomocy,
    c. obsługa administracyjno – finansowa zawartych umów,
    d. monitorowanie prawidłowości wykorzystania środków PFRON i realizacji celów programu przez beneficjentów pomocy,
    e. sprawozdawczość z realizacji programu na potrzeby PFRON,
    f. promocja i ewaluacja programu;
4. Biuro PFRON:
    a. zarządzanie i koordynacja realizacji programu,
    b. przyznawanie limitów środków finansowych,
    c. uchylony
    d. monitorowanie realizacji programu,
    e. przygotowywanie sprawozdań z realizacji programu na potrzeby Zarządu PFRON,
    f. okresowa i końcowa ewaluacja programu,
    g. kontrola wydatkowania środków PFRON w ramach programu przez samorząd powiatowy.

Data publikacji: 2024-08-14
Autor: Departament ds. Polityki Regionalnej